

Метју Периш, бивши правни савјетник међународног супервизора за Брчко и високопозиционирани дипломата канцеларије Високог представника се прије неколико дана поново огласио анализирајући тренутно политичко и економско стање у БиХ, не либећи се притом ни да прогнозира будућу политичку консталацију односа. Својим првим ауторским чланком под називом „Република Српска – након независности“, дотични је презентовао размишљања која су грађанима Републике Српске бар донекле била блиска истовремено узбуркавајући ионако узавреле страсти у Сарајеву. Разумије се, тезе наведене у тексту нису погодиле само Силајџића, Арнаута и Хаџиомеровића. Спектар озлојеђених је укључивао и све бивше функционере ОХР-а као и оне који су до скоро били у мандату, прије свега Рафи Грегоријана, а потом и самог Мирослава Лајчака који је Перишеве прогнозе назвао „неозбиљним“. У скорошњем интервјуу локалним сарајевским медијима, овај, нашој јавности непознат адвокат и врсни познавалац међународног јавног права иде корак даље тврдњом да ће премијер Додик након октобарских избора додатно ојачати позицију Републике Српске, што ће уз евидентну незаинтересованост америчке администрације и безидејност Европске уније резултирати њеном де факто независношћу до благовремене формалне објаве оваквог стања. Стиче се утисак да је читав интервју обојен нотом упозорења ради превентивног дјеловања, чиме се Периш покушава оправдати за претходно оштро критиковану анализу али и отупити новинарску оштрицу жељну инстант србофобије.

Шта нам Метју Периш поручује? Није случајно да се у вријеме неоосманизма и агресивног турског дипломатског продора на Балкан (Београд-Сарајево *via* Истанбул) дају потпуно опречне прогнозе о будућности ове октроисане државе. Колико год се Кетрин Ештон или Хилари Клинтон трудили да остану на позицијама „највећег евроамеричког дипломатског успјеха деведесетих“ уз неизбјежне покушаје „функционалних реформи“ како би од Босне и Херцеговине створили колико-толико самоодрживу заједницу, готово је свима јасно да су године расплета пред нама. Извјесно је да се ударна игла америчке спољнополитичке иницијативе полако криви, поготово након ирачких и авганистанских авантура. У најбољем случају, она се усмјерава ка нарастајућој иранској нуклеарној пријетњи америчким интересима на Блиском истоку и Азији, док се на некада више пута награђивану балканску представу добрих односа Америке и исламског свијета спушта завјеса најавом посљедњег чина. Улога Турске, старог америчког савезника и пријашњег истуреног одјељења НАТО пакта ка земљама источног блока поприма и политичком лаику видљиве обресе. Наиме, повлачећи се из никада угашеног балканског гротла,

своју интересну сферу на наведеном подручју Вашингтон је здушно препустио Анкари чиме је вијековна тежња Бошњака да буду предмет интересовања географски и историјски удаљене матице коначно остварен. Тако је замишљен дејтонски баланс додатно усложњен са појавом новог заштитника бошњачких националних интереса, чиме је вашингтонска администрација политички и економски уздрманој Европској унији у наслједство оставила трајно жариште под именом Босна и Херцеговина.

Ипак, да читав сценарио не би био реализован како је и замишљен побринула се Република Српска и премијер Додик. Хитром дипломатском иницијативом ка Израелу добијен је нови савезник против агресивног Гуловог и Давутоглуовог наступа ка реинкарнацији „прогресивне османлијске ере“. Битно је нагласити да је за овакву иницијативу погодна тле настало тек скорим сукобом између дојучерашњих савезника и епизодом са интервенцијом израелских војних снага на турском броду, што је са аспекта међународне политике по многим аналитичарима итекако добро искоришћено. Позиција Републике Српске додатно је усложњена наизглед неразумним понашањем актуелног руководства Србије које у мисији регионалног лидерства све више подсјећа на Велику Британију и Француску у односима са Чехословачком и Трећим Рајхом из тридесетих година прошлог вијека. Комплетну слику Србије у новонасталој ситуацији заокружује засигурно најтежа позиција једне суверене државе у глобалним политичким односима икада. Разапета између чекића (Европе) и наковња (Космета) уз евидентну пријетњу остваривања зелене трансверзале преко Санџака, Тадић и Гул се могу упоредити са улогама Андрићеве Аске и вука, с тим што је чврстом и одлучном политиком руководства Републике Српске избјегнута позиција евентуалног улога чему смо сви ми са ове стране Дрине могли свједочити више пута у скоријој прошлости.

Расплет почиње у поноћ, 4. октобра. Од квантитета гласача зависиће квалитет будуће власти кроз коју ће се огледати политичка снага српског народа и Републике Српске у наредном четворогодишњем периоду. Како нам и у наредне четири године не би било досадно, агенда је више него динамична – реформа устава и имплементација пресуде Европског суда за људска права, либерализација визног режима, трансформација канцеларије Високог представника, усклађивање законодавства са законодавством ЕУ, итд. По кулоарима и незваничним изборним предикцијама, српским кадровима у органима БиХ ће, што по сили закона, што по принципу ротације припасти битни ресори у извршној и законодавној власти. Колико је ова чињеница важна, говори стање из 2007. године када се тадашњи Високи представник Мирослав Лајчак одлучио да указом мијења пословник о раду Представничког дома БиХ како би се ослабио механизам заштите ентитетских интереса (тзв. „ентитетско гласање“). Оставке Срба, предсједавајућег Савјета министара и предсједавајућег Представничког дома су по први пут натјерале ОХР да преиспита своју одлуку која никада није ступила на снагу. Слиједећи овај примјер, очигледно је да је јединство српског гласачког тијела пријеко потребно, стога стоји препорука да политичка опција која ће представљати Републику Српску и српски народ буде кохерентна и недјелјива јер је то једини начин да у

Године расплета

Пише: Срђан Рајчевић
уторак, 14 септембар 2010 11:41

предстојећем турбулентном периоду Република Српска не само „сања“ него и реализује свој сан о којем смо у овој изборној утрци слушали више пута.